

Samarbetsavtal om svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänster

SPRÅKNÄM 03.05.2023 § 65
1559/00.02.13/2023

Valmistelija

Tanja Witick, projektdirektör och Jussi Salminen, delaktighetschef

Enligt ordnandelagen (§39) ska de tvåspråkiga välfärdsområdena ingå ett samarbetsavtal för att garantera att de svenskspråkigas språkliga rättigheter tillgodoses inom social- och hälsovården. De organisationer som omfattas av bestämmelsen är utöver Mellersta Österbottens välfärdsområde också Egentliga Finlands välfärdsområde (Varha), Östra Nylands välfärdsområde, Västra Nylands välfärdsområde, Österbottens välfärdsområde, Kymmenedalens välfärdsområde, Vanda-Kervo välfärdsområde, Helsingfors stad och HUS -sammanslutningen.

Enligt 39 § 2 mom. i ordnandelagen ska det i samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena överenskommas om:

- arbetsfördelningen och samarbetet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena vid genomförandet av sådana social- och hälsovårdstjänster på svenska där det är nödvändigt för att se till att de språkliga rättigheterna tillgodoses utifrån hur krävande eller ovanlig uppgiften är eller hur stora kostnader den medför;
- arbetsfördelningen och samarbetet i fråga om sådana social- och hälsovårdstjänster på svenska som det är ändamålsenligt att genomföra endast i en del av välfärdsområdena till följd av hur krävande eller ovanlig uppgiften är eller hur stora kostnader den medför samt
- det expertstöd som de tvåspråkiga välfärdsområdena ger varandra vid genomförandet av tjänster på svenska.

Samarbetsavtalet ska samordnas med samarbetsavtalet för samarbetsområdet enligt 36 § i ordnandelagen.

Enligt 39 § 4 mom. i ordnandelagen ska de tvåspråkiga välfärdsområdena höra social- och hälsovårdsministeriet innan de godkänner samarbetsavtalet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena. Statsrådet har rätt att besluta om samarbetsavtalet om välfärdsområdena inte når enighet om avtalet eller om avtalet inte täcker de tjänster som enligt författningen ska höra till avtalet. Hörandetillfället med social- och hälsovårdsministeriet ordnas 3.5.2023.

Beredningen

Beredningen av samarbetsavtalet inleddes inom Varhas beredningsorganisation i januari 2022, med finansiering från Social- och hälsovårdsministeriet. Under beredningen utförde NHG en utredning där man kartlade de tvåspråkiga välfärdsområdenas behov och möjligheter att samarbeta sinsemellan i genomförandet av svenskspråkig tjänsteproduktion. Utredningen och slutrapporten kunde presenteras för organisationerna i november 2022. Utredningen visade, att behovet och förståelsen för den egna

svenskspråkiga tjänsteproduktionen i de flesta välfärdsområdena fortfarande var utspridd, vilket gjorde det utmanade att bedöma behovet av samarbete med andra. Rapporten visade också att de största möjligheterna till samarbete fanns inom expertstöd, rådgivning och vissa speciellt krävande tjänster, till exempel vissa boendetjänster. Vidare visade utredningen att tjänsternas geografiska närhet värderades högt.

Noteras bör, att samarbetsavtalet har en väsentlig koppling till de avtal om verksamheten, som har ingåtts på grund av Kårkulla samkommuns upplösning. Dessa avtal ska gälla tills de tvåspråkiga välfärdsområdena senast den 1 september 2023 ingår samarbetsavtal om svenskspråkiga social- och hälsovårdstjänster.

Genom avtalet inskränks inte en persons rätt att välja vid vilken vårdenhet hen får vård, vilket avses i kapitel 6 i hälso- och sjukvårdslagen, eller rätt att välja den legitimerade yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som behandlar hen och inte heller en persons rätt att anhålla om socialservice eller vårdplats i ett annat välfärdsområde, vilken avses i 60 § i socialvårdslagen eller andra rättigheter för kunden om vilket det har bestämts i den gällande lagstiftningen.

Enligt 39 § 5 moment i ordnandelagen finns bestämmelser om nationalspråksnämndens skyldighet att lägga fram förslag om ändring av avtalet och följa hur avtalet fullgörs i 33 § i välfärdsområdeslagen. Enligt 33 § i välfärdsområdeslagen är nationalspråksnämndens uppgift att komma med förslag om innehållet i ett i 39 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård avsett avtal om samarbetet och arbetsfördelningen mellan tvåspråkiga välfärdsområden, lämna utlåtande om avtalet till välfärdsområdesfullmäktige samt följa fullgörandet av avtalet.

På mötet presenteras samarbetsavtalets utkast samt redogörs för hörandetillfället med social- och hälsovårdsministeriet.

Bilagor

Samarbetsavtalet (version 19.4.2023)
Bilaga 1 Samarbetsavtalet

Påtösesitys

Påtös

Nationalspråksnämnden befullmäktigade föredragande dvs. Jussi Salminen och ärendets sakkunniga Tanja Witick att göra behövliga uppdateringar i utkastet. Nämnden förhåller sig mycket varmt till de tvåspråkiga välfärdsområdenas samarbete. Smarbetet med Österbottens välfärdsområde är livsviktigt för oss och vårt områdes invånare.